

Nr 367.

Godkänd av första kammaren den 13 juni 1944.

Godkänd av andra kammaren den 13 juni 1944.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av tandläkarinstitutet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 173.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkt 75, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1944, föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde vara riksdagen förelagd, beräkna vissa anslag till tandläkarinstitutet för budgetåret 1944/45.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 194, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 18 februari 1944, föreslagit riksdagen att

1. godkänna den av chefen för ecklesiastikdepartementet i nyssnämnda statsrådsprotokoll förordade organisationen av tandläkarinstitutet;

2. besluta, att vid tandläkarinstitutet skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag för en beräknad kostnad av 30 000 kronor iordningställas lokaler för central mottagning av patienter samt att härför må disponeras erforderligt belopp av det för budgetåret 1943/44 anvisade investeringsanslaget av 755 000 kronor till Om- och tillbyggnad av tandläkarinstitutets lokaler m. m.;

3. godkänna av departementschefen angiven personalförteckning för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

4. godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45;

5. till Tandläkarinstitutet: Avlöningar för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 428 000 kronor;

6. till Tandläkarinstitutet: Omkostnader för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 203 000 kronor;

7. till Tandläkarinstitutet: Utrustning för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor;

8. till Anordnande av utbildning för tandtekniker för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehaft dels de likalydande motionerna I: 45 och II: 85, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t, särskilt med hänsyn till nödvändigheten av folktandvårdens utbyggnad, låter verkställa en skyndsam, allsidig utredning av frågan om tandläkarutbildningen inom landet ävensom utbildningen av tandtekniker och tandsköterskor, därvid särskilt bör beaktas möjligheten och lämpligheten av att inrätta en odontologisk institution i anknnytning till Lunds universitet med den praktisk-kliniska undervisningen eventuellt förlagd till Malmö, dels ock motionen II: 469, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, att tandsköterskor måtte kvarstå i den av riksdagen 1938 beslutade lönegradsplaceringen Eo 6 samt att kontrollbiträden och tekniska biträden vid tandläkarinstitutet inplaceras i lönegraden Eo 6.

Tandläkarinstitutets omorganisation m. m.

1. Tandläkarinstitutets personalorganisation.

Det av departementschefen här framlagda förslaget till omorganisation av tandläkarinstitutet innebär icke en lösning av de organisationsproblem, som med hänsyn till tandläkarutbildningens kvalitet och andra förhållanden föreligga, utan tager närmast sikte på sådana frågor, som stå i mer eller mindre direkt samband med den beslutade utökningen av institutets examinationskapacitet. Vad beträffar spørgsmålet om en mera djupgående omläggning av tandläkarundervisningens organisation och därmed sammanhängande utbildnings- och lokalfrågor har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 februari 1944 bemyndigat chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla särskilda sakkunniga för verkställande av utredning i ärendet. Av de av departementschefen angivna direktiven för de sakkunnigas utredningsuppdrag framgår, att de i motionerna I: 45 och II: 85 berörda spørgsmålen höra till de frågor,

som det ålagts de sakkunniga att utreda. På grund härav har riksdagen ansett sig sakna anledning att i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning i motionernas syfte. Riksdagen förväntar emellertid, att ifrågavarande utredning bedrives med största möjliga skyndsamhet.

Vad härefter beträffar de i förevarande proposition av departementschefen framställda förslagen synes det uppenbart, att en av de viktigaste frågorna med avseende å tandläkarinstitutets personalorganisation gäller laboratorernas ställning. Riksdagen är ense med departementschefen om att vederbörande genom avlagt disputationssprov bör ha ådagalagt vetenskaplig skicklighet för befattningen.

Departementschefen har ansett, att de föreslagna sex laboratorstjänsterna tills vidare böra imrättas såsom extra ordinarie i 28 lönegraden. Riksdagen anser det tveksamt om man med denna löneplacering kan vinna en tillfredsställande rekrytering av ifrågavarande betydelsefulla befattningar. Det torde emellertid enligt riksdagens mening böra ankomma på ovannämnda sakkunnigutredning att till omprövning upptaga jämväl denna fråga och härvid överväga om befattningarna böra vara ordinarie och upptagas å löneplanen A eller på sätt allmänna lönenämnden förordat såsom förordnandetjänster å löneplan C. I avvaktan på att resultatet av denna undersökning föreligger har riksdagen ansett sig böra bifalla departementschefens förslag beträffande laboratorernas löneställning.

Departementschefen har framhållit, att den föreslagna dagliga tjänstgöringstiden för laboratorerna, sju timmar, visserligen vore hög med hänsyn till befattningarnas art, men dock kunde godtagas i avvaktan på närmare erfarenhet. Av denna tid skola under läsåret i genomsnitt fem timmar avses för egentlig lärarverksamhet och två timmar för tandläkarvårdsutövning i institutets tjänst. För att bereda laboratorerna tid även till bedrivande av vetenskaplig forskning har departementschefen förordat, att lärarrådet bör äga medgiva, att tid, som eljest är avsedd för tandvårdsverksamhet, må användas till sådant vetenskapligt arbete, som av lärarrådet prövas vara av betydelse för odontologien. I anslutning till den uppfattning, varåt departementschefen givit uttryck, vill riksdagen för sin del uttala, att en tjänstgöringstid av den omfattning, som här förordats, synes vara hög och dessutom torde sakna motsvarighet på andra jämförbara områden. I förevarande fall åligger det nämligen laboratorerna att under fem timmar dagligen meddela undervisning i form av dels praktisk handledning av de studerande, dels ock föreläsningar och demonstrationer. Riksdagen utgår ifrån att Kungl. Maj:t vid bestämmandet av omfattningen av laboratorernas tjänstgöring beaktar dessa omständigheter och närmare överväger huruvida det ur olika synpunkter kan befinnas skäligt och önskvärt att generellt eller i vissa fall vidtaga en reduktion av den föreslagna dagliga tjänstgöringstidens längd.

Enligt riksdagens mening synes det i hög grad angeläget, att möjligheter beredas laboratorerna till vetenskaplig forskningsverksamhet. För stimule-

rande av en dylik verksamhet anser riksdagen det lämpligt, att laboratorerna komma i åtnjutande av ersättning från den tandvårdande verksamheten även under tid, som av dessa enligt lärarrådets medgivande användes för vetenskapligt arbete.

Departementschefen har framhållit, att det med hänsyn till kravet på avlagt disputationsprov knappast torde vara möjligt att redan från början besätta laboratorstjänsterna med befattningshavare, som äro i besittning av erforderlig vetenskaplig kompetens, eller såsom vikarier på tjänsterna förvärva tandläkare med vetenskapliga meriter. Riksdagen anser det därför nödvändigt, att sådana övergångsanordningar vidtagas, att tjänsterna om så visar sig erforderligt kunna uppehållas av de nuvarande laboratorerna med bibehållande av gällande anställningsförhållanden.

Riksdagen bifaller departementschefens förslag om inrättande å en var av institutets tre huvudavdelningar av en befattning såsom avdelningstandläkare i lönegraden Eo 18.

Enligt departementschefens förslag skola tandsköterskebefattningarna liksom befattningarna såsom kontrollbiträden och tekniska biträden placeras i 5 lönegraden och till följd härav de nuvarande fem befattningarna som tandsköterskor i lönegraden Eo 6 i mån av inträffande ledighet nedflyttas till 5 lönegraden. Riksdagen får framhålla, att tandsköterskorna erhöllo sin placering i 6 lönegraden så sent som år 1938. Med hänsyn till deras utbildning samt arten och omfattningen av deras arbetsuppgifter anser riksdagen i likhet med vad i motionen II: 469 gjorts gällande att en placering i 6 lönegraden alltjämt synes motiverad och medger alltså en dylik löneplacering. I enlighet med vad departementschefen förordat böra av de föreslagna tolv tandsköterskebefattningarna sex upptagas såsom extra ordinarie och sex såsom extra befattningar.

På de skäl som anförts av allmänna lönenämnden och ytterligare framhävts i ovannämnda motion II: 469 har riksdagen funnit att jämväl de föreslagna sex befattningarna såsom kontrollbiträden och tekniska biträden böra placeras i 6 lönegraden. Det tekniska biträdet på röntgenlaboratoriet bör i enlighet med vad departementschefen föreslagit inrättas såsom extra medan de övriga här ifrågavarande tjänsterna böra givas extra ordinarie ställning.

Emot vad departementschefen i övrigt föreslagit med avseende å personalorganisationen vid tandläkarinstitutet har riksdagen icke funnit anledning till annan erinran än att riksdagen ifrågasätter huruvida personal med erforderliga kvalifikationer kan erhållas för rekrytering av de tre skrivbiträdesbefattningarna med den för dem angivna låga löneplaceringen i lönegraden Ex 2.

2. Arvoden åt vissa lärare vid karolinska institutet.

Departementschefens ifrågavarande förslag har icke givit riksdagen anledning till erinran.

3. Tandläkarinstitutets lokalfråga.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot att inom tandläkarinstitutet anordnas lokaler för en central mottagning för patienterna och att för detta ändamål av det för budgetåret 1943/44 anvisade investeringsanslaget till om- och tillbyggnad av tandläkarinstitutets lokaler m. m. disponeras erforderligt belopp, vilket beräknats uppgå till 30 000 kronor. I övrigt har vad departementschefen under detta avsnitt anfört icke givit riksdagen anledning till invändning eller uttalande.

Anslagsberäkningar m. m.

1. Tandläkarinstitutet: Avlöningar.

Med hänsyn till den ståndpunkt riksdagen i det föregående intagit till frågan om löneplaceringen för tandsköterskor, kontrollbiträden och tekniska biträden har anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjts med 2 000 kronor till $(168\,800 + 2\,000 =)$ 170 800 kronor och avlöningsanslagets slutsumma upptagits med $(428\,000 + 2\,000 =)$ 430 000 kronor.

2. Tandläkarinstitutet: Omkostnader.

Riksdagen har i enlighet med departementschefens förslag för nästa budgetår uppfört ifrågavarande anslag med 203 000 kronor.

3. Tandläkarinstitutet: Utrustning.

Riksdagen har i enlighet med departementschefens förslag anvisat ett anslag av 500 000 kronor för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår. Riksdagen har icke heller funnit något att erinra mot att ett arvode av högst 300 kronor för månad utgår från utrustningsanslaget till en särskilt anlitad sakkunnig för upphandling av utrustning för institutet.

Anordnande av utbildning för tandtekniker.

Riksdagen har bifallit det av departementschefen framlagda förslaget om anvisande för nästa budgetår av ett belopp av 70 000 kronor för vidtagande av provisoriska åtgärder för utbildande av tandtekniker.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 469

dels godkänt den av riksdagen i det föregående angivna organisationen av tandläkarinstitutet;

dels beslutat, att vid tandläkarinstitutet skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag för en beräknad kostnad av 30 000 kronor iordningställas lokaler för central mottagning av patienter samt att härför må disponeras erforderligt belopp av det för budgetåret 1943/44 anvisade investeringsanslaget av 755 000 kronor till Om- och tillbyggnad av tandläkarinstitutets lokaler m. m.;

dels godkänt följande personalförteckning för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

Tjänstemän å ordinarie stat.

3 professorer A 30

Anm.: Nämnda tre befattningar omfatta vardera ett av följande ämnen: 1) protés-lära och tandreglering, 2) tandkirurgi, 3) tandfyllningskonst.

3 avdelningssköterskor A 7

1 laboratoriebiträde A 7

1 kassörska A 7

1 kanslibiträde A 7

1 reparatör A 7

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

6 laboratorer Eo 28;

dels godkänt följande avlöningsstat för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 63 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t » 162 400

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, *förslagsvis* .. » 170 800

4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 33 800

Summa kronor 430 000;

dels till *Tandläkarinstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisat ett förslagsanslag av 430 000 kronor;

dels till *Tandläkarinstitutet*: *Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisat ett förslagsanslag av 203 000 kronor;

dels till Tandläkarinstitutet: Utrustning för budgetåret 1944/45 anvisat ett reservationsanslag av 500 000 kronor;

dels ock till Anordnande av utbildning för tandtekniker för budgetåret 1944/45 anvisat ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Stockholm den 13 juni 1944.

Med undersätlig vördnad.
